
Flora Pannonica

Journal of Phytogeography & Taxonomy

Dactylorhiza incarnata (L.) SOÓ subsp. *haematodes* (RCHB.) SOÓ var. *haematodes* (RCHB.) SOÓ a Pétervásári-dombságban

BERÁNEK Ábel*

Occurrence of *Dactylorhiza incarnata* (L.) SOÓ subsp. *haematodes* (RCHB.) SOÓ var. *haematodes* (RCHB.) SOÓ in Pétervásár Hills

New occurrence of the aforementioned taxon was found in North-Eastern Hungary, in the valley of Hangony Stream. Only seven plants were detected in a relatively steep fen in the presence of about 200 *Dactylorhiza incarnata* subsp. *incarnata* and 50 *D. i.* subsp. *serotina* specimens. Brief description of the taxon and its habitat is given along with some morphometrical data of the seven individuals. This is the second known locality of *D. i.* var. *haematodes* in Hungary.

2008. május 18-án a Pétervásári-dombságban, a Hangony-völgy Hangony község településhatárába tartozó részén botanizálva egy érdekes *Dactylorhiza incarnata* állományra akadtam. Egy lápréten közel kétszáz *D. i.* subsp. *incarnata* és kb. ötven *D. i.* subsp. *serotina* egyed mellett hét, leveleinek csak színén foltos, ibolyás murvalevelű hússzínű ujjaskosborra lettem figyelmes, amelyet a *D. incarnata* subsp. *haematodes* var. *haematodes* taxonnal azonosítottam. Május végén a lelőhelyet ismét felkerestem, ekkor a hét növénynek az 1. táblázatban szereplő méretadatait rögzítettem.

A növény élőhelye egy völgyoldali, kissé meredek, délkeleti kitérű erősen nádasodó láprét. A kb. 220 méter magasságban elhelyezkedő területen az ujjaskosborokon kívül nagyobb számban fordult még elő a *Caltha palustris*, *Carex panicea* és *Eriophorum latifolium*.

Hazai és külföldi források a tőalaktól lényegében csak a levél színének foltossága alapján különítik el a taxont (VLČKO et al. 2003, DELFORGE 2006, PRESSER 2006, MOLNÁR 2009). Pontos rendszertani besorolása bizonytalan, melyre több határozóban találunk utalást (PRESSER 2006, MOLNÁR 2009). A szerzők egy része (BAUMANN et al. 2006, DELFORGE 2006, PRESSER 2006) a tőalak változatoként, mások (VLČKO et al. 2003, MOLNÁR 2009) a subsp. *haematodes* alatti változatoként kezelik.

A taxon hazánkban a Duna–Tisza köze egy pontjáról ismert, 2009 áprilisának végén Bíró Csaba találta hét egyedét egy üde lápréten az izsáki Kolon-tó közelében, a fülöpszállási „Rekettyés” nevű területen (BÍRÓ 2009).

*H-3600 Ózd, Bolyki főút 107. fszt. 2.; beranekabel@gmail.com

1. táblázat. *Dactylorhiza incarnata* subsp. *haematodes* var. *haematodes* példányok méretadatai (Hangony-völgy, 2008. 05. 31.)

Tab. 1. Morphometrical data of *Dactylorhiza incarnata* subsp. *haematodes* var. *haematodes* specimens (Hangony Valley, 31. 05. 2008.)

jellemzők/ <i>diagnostic characters</i>	ind. 1	ind. 2	ind. 3	ind. 4	ind. 5	ind. 6	ind. 7	átlag / <i>mean</i>
a szár magassága / <i>height of stem</i> (cm)	28	24	26	31	35	30	32	29,4
szárlevelek száma / <i>number of leaves</i>	5	5	4	5	5	4	5	4,7
alulról az 1. szárlevél hosszúsága és szélessége / <i>length and width of 1. leaf from the bottom</i> (cm)	2,5 0,7	8 1,5	6 1,5	7 1,3	11 2,4	7 1,8	4 0,8	6,5 1,4
alulról a 2. szárlevél hosszúsága és szélessége / <i>length and width of 2. leaf from the bottom</i> (cm)	9 1,7	10,5 1,2	10,5 1,9	9,5 1,3	11,5 2,4	11 2,2	9 1,5	10 1,7
alulról a 3. szárlevél hosszúsága és szélessége / <i>length and width of 3. leaf from the bottom</i> (cm)	10 1,8	10 1,1	9,5 1,5	7,5 1	12 1,8	8,5 1,7	9 1,5	9,5 1,5
alulról a 4. szárlevél hosszúsága és szélessége / <i>length and width of 4. leaf from the bottom</i> (cm)	7 1,2	5,5 0,7	7 0,9	4,5 0,5	7 1,3	5,5 1	7 1,2	6,2 1
alulról az 5. szárlevél hosszúsága és szélessége / <i>length and width of 5. leaf from the bottom</i> (cm)	3 0,8	3,5 0,4	-	2 0,3	3,5 0,9	-	3,5 0,6	3,1 0,6
virágok száma / <i>number of flowers</i>	24	17	13	14	21	14	30	19
virágzat hossza / <i>length of inflorescence</i> (cm)	6,5	5,5	7	5,5	10,5	9	8,5	7,5

Irodalom

- BAUMANN, H. – KÜNKELE, S. – LORENZ, R. (2006): Die Orchideen Europas. – Eugen Ulmer, Stuttgart, 333 pp.
- BÍRÓ CS. (2009): Új orchidea a Duna–Tisza közén. – <http://knp.nemzetipark.gov.hu>
- DELFORGE, P. (2006): Orchids of Europe, North Africa and the Middle East. – A&C Black Publishers, London, 640 pp.
- MOLNÁR V. A. (2009): Orchidaceae – Kosborfélék családja. In: KIRÁLY G. (ed.): Új Magyar Fűvészkönyv. Magyarország hajtásos növényei. Határozókulcsok. – Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Jósvafő, pp. 571–583.
- PRESSER, H. (2006): Orchideen. Die Orchideen Mitteleuropas und der Alpen. – Nikol, Hamburg, 374 pp.
- VLČKO, J. – DITĚ D. – KOLNÍK, M. (2003): Vstavačovitě Slovenska – Orchids of Slovakia. – ZO SZOPK Orchidea, Zvolen, 120 pp.

Érkezett / *received* 2009. 11. 28.
Elfogadva / *accepted* 2009. 12. 31.